

Balanceforskydninger

1. Grundlag og beskrivelse af ydelser

Hovedkonto 8 indeholder årets forskydninger i beholdningerne af aktiver og passiver, og herunder hører forbrug af likvide aktiver og optagelse af lån, der betragtes som balanceforskydninger.

Der er en snæver sammenhæng mellem hovedkonto 8 balanceforskydninger og hovedkonto 9 finansiell status. Da hovedkonto 9 ikke budgetteres, henvises der til regnskabsbemærkningerne senest vedr. regnskab 2010 for en nærmere beskrivelse af sammenhænge mellem hovedkonto 8 og 9.

Der er endvidere tæt sammenhæng mellem forbruget af likvide aktiver, optagelsen af lån samt udviklingen i renteudgifterne på hovedkonto 7.

Det skal bemærkes, at indtægter angives med et negativt fortegn, mens udgifter angives med et positivt fortegn.

1.1 Lovgivning og bindinger

Kommunernes balanceforskydninger er reguleret af en lang række love, cirkulærer og bekendtgørelser. I det følgende vil der kort blive henvist til de væsentligste love m.v., som har betydning for de enkelte funktioner under hovedkonto 8. For en uddybning af lovene henvises til selve loven.

1. Forskydninger i likvide aktiver

- A. Lov om kommunernes styrelse, § 44 vedrørende placeringen af kommunernes likvide aktiver.
- B. Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v. jf. Budget- og regnskabssystem for kommuner.
- C. Lov om midlertidig binding af kommunernes overskudslikviditet.

2. Forskydning i langfristet gæld (optagelse af lån)

- A. Bekendtgørelse om kommunernes låntagning og meddelelse af garantier m.v. jf. Budget- og regnskabssystem for kommuner.
- B. Aftalen mellem KL og regeringen om kommunernes økonomi for 2017.

2. Mål for effekt og ydelser

2.1. Overordnede effektmål

Den overordnede målsætning for kommunens aktiver og passiver under et er, at disse sammensættes på den mest hensigtsmæssige måde set i forhold til kommunens generelle økonomiske situation og budgetter, jf. Aarhus Kommunes Økonomiske politik og Finansielle strategi.

- *For kommunens aktiver* er den overordnede målsætning, at aktiverne placeres på en sådan måde, at der opnås den størst mulige forventede forrentning under hensyntagen til risici, samtidig med, at der herunder opnås den størst mulige sikkerhed mod tab. Ligeledes skal aktiverne placeres under hensyntagen til etiske retningslinjer.
- *For kommunens passiver* er den overordnede målsætning at minimere finansieringsomkostningerne ved lånoptagelse under hensyntagen til risici, ønsket om budget- og projektsikkerhed og kommunens økonomiske situation generelt. Lånoptagelse medvirker til at sikre tilstrækkelig likviditet.

2.2 Delmål og målopfyldelse

Aarhus Kommunes primære økonomiske styringsmål er måltallet for den finansielle egenkapital ultimo budgetperioden. Måltallet definerer råderummet i den årlige budgetlægning.

Udviklingen i den finansielle egenkapital 2010-2020 i mio. kr.*

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
-1444	-2.251	-2.759	-2.782	-2.510	-2.325	-3.549	-3.437	-3.610	-3.660	-4.034

*Korrigerede tal.

Udviklingen i den finansielle egenkapital er nærmere beskrevet i de generelle bemærkninger til budgettet.

Aarhus Kommune har som overordnet målsætning for likviditeten, at der til enhver tid skal være en samlet likviditet opgjort efter kassekreditreglen på minimum 4.000 kroner pr. indbygger¹, jf. den økonomiske politik. Det gælder både den aktuelle likviditet, og den skønnede likviditet i budgetperioden i henhold til likviditetsprognosen.

Målsætningen skal sikre fleksibilitet og handlemuligheder i kommunens samlede økonomi, samt sikre en robusthed i likviditeten overfor uforudsete begivenheder. Der er forskellige niveauer, der kræver forskellige tiltag. Et gennemsnitligt niveau på under 2.000 kr. pr. indbygger vil kræve væsentlige økonomiske tiltag med henblik på at styrke og sikre en tilstrækkelig likviditet, jf. den finansielle strategi.

¹ Dette svarer i forhold til antallet af indbyggere i 2013 til et gennemsnitligt likviditetsniveau på minimum 1,6 milliarder kroner.

Aarhus Kommune har igennem de senere år haft en gennemsnitslikviditet, der har været positiv over året. Der budgetteres med et kasseforbrug i perioden 2016-2020 på 1.689 mio. kr.

Forbruget af likvide aktiver er budgetteret med udgangspunkt i kendte beslutninger og forudsætninger. Med afsæt heri vil Økonomi- og Indenrigsministeriets krav til kommunernes gennemsnitlige kassebeholdning forventeligt være overholdt i budgetperioden.

Likviditetsudviklingen er dog fortsat faldende i hele budgetperioden. Givet den faldende tendens i likviditeten, er der fortsat et behov for at have fokus på området, men presset på likviditeten er aftaget.

3. Ressourcer

Udviklingen i de likvide aktiver er dels bestemt af budgetterede kassehenlæggelser og kasse-træk, dels af en række uforudsete eller ikke planlagte hændelser.

Kasseændringerne skal derfor ses i sammenhæng med udviklingen i kommunens økonomi generelt (finansiering af overskud/underskud), men også i sammenhæng med, at forskydninger i udgifter fra et år til et andet år har stor betydning for størrelsen af kasseændringerne.

Der skal gøres opmærksom på, at der er en sammenhæng mellem de seneste års udvikling i likviditeten og optagelsen af langfristede lån, idet man styrker eller svækker likviditeten alt efter, hvor meget lånemulighederne udnyttes.

Likvide aktiver søges holdt på et niveau, der tilgodeser muligheden for at dække sæsonsvingninger i kommunens udgifter, samt i et rimeligt omfang uforudsete hændelser, og vil i øvrigt være stærkt påvirket af afvigelser mellem budget og regnskab i de enkelte år.

Forskydningerne i de langfristede tilgodehavender dækker over en række udlån af længere varighed. Blandt andet i form af indskud i Landsbyggefonden, pensionisters henstand med betaling af ejendomsskatter og kontanthjælp imod tilbagebetaling.

3.1 Tidligere år

Udviklingen i udgifter og indtægter på hovedkonto 8 i perioden 2011 til 2015 opsummeres i følgende oversigt:

	R2011	R2012	R2013	R2014	R2015
	-- 1.000 kr., løbende priser --				
Forskydning i likvide aktiver	-231.391	663.988	-879.256	193.248	-68.323
Forskydninger i langfristede tilgodehavender	225.234	-32.466	611.673	143.575	190.410
Øvrige balanceforskydninger	-268.909	-296.615	766.088	-395.853	107.129
Nettolåntagning	-214.326	-562.780	-41.063	184.632	-519.241
Balanceforskydninger i alt netto (udgifter)	-489.392	-227.873	457.442	125.602	-290.025

* Inkl. korrektioner

De seneste års udvikling i balanceforskydningerne kan beskrives ud fra forskydningerne i de likvide aktiver og i de langfristede fordringer. De øvrige balanceforskydninger indeholder hovedsageligt en række bogholderitekniske posteringer, bl.a. periodisering mellem regnskabsårene, der ikke beskrives nærmere.

3.2 Kommende år

De budgetterede finansforskydninger og den budgetterede finansiering for perioden 2016 til 2020 kan opsummeres i følgende oversigt:

	KB-2016	BF-2017	BO1-2018	BO2-2019	BO3-2020
	-- 1.000 kr. løbende priser --				
Forskydning i likvide aktiver	-3.063.883	814.351	430.708	268.047	-323.386
Forskydninger i langfristede tilgodehavender	214.736	126.466	226.358	98.183	84.779
Øvrige balanceforskydninger	-214.736	-1.510	-10.305	-12.375	-14.873
Nettolåntagning	-296.217	-787.089	-468.295	-142.644	-63.070
Balanceforskydninger i alt (netto)	-3.360.101	152.217	178.465	211.210	-316.550

* Inkl. korrektioner

Forskydninger i likvide aktiver

Der er samlet budgetteret med et kasseforbrug i budgetperioden 2016 til 2020 på i alt 1.689 mio. kr. Med en kassebeholdning ultimo 2015 på 505 mio. kr. vil kassebeholdningen ultimo 2020 være på cirka -1.184 mio. kr.

Forbruget af likvide aktiver er budgetteret med udgangspunkt i kendte beslutninger og forudsætninger om f. eks. forbrug af opsparing på de decentraliserede områder, samt disponering af budgetlagte beløb til større infrastrukturprojekter. Erfaringsmæssigt har det vist sig, at der er en overvurdering af forbruget i det korrigerede budget (aktuelt vedrørende 2016) på grund af tidsforskydninger af udgifter m.v.

Hertil kommer, at den gennemsnitlige kassebeholdning, målt som et løbende gennemsnit over de sidste 365 dage erfaringsmæssigt er større end ultimo kassebeholdningen. Disse forhold bevirker tilsammen, at kassebeholdningen forventes at have et højere niveau i hele budgetperioden, end det umiddelbart fremgår af kasseændringerne i tabellen ovenfor. De rentemæssige konsekvenser af denne mere gunstige forventning til kassebeholdningen er indarbejdet i budgettet. Likviditetsudviklingen vil dog blive fuldt nøje i hele budgetperioden, og vil blive afrapporteret til byrådet via løbende kvartalsoversigter.

Korrigeres der for ovenstående vil kasseforbruget i hele perioden 2016 – 2020 være cirka 100 mio. kr. mindre end ovennævnte og således en forventet kassebeholdning ultimo 2020 på cirka -1.100 mio. kr. og en forventet gennemsnitlig likviditet på cirka 500 mio. kr.

Forskydninger i langfristede tilgodehavender

Nettoudgiften vedr. forskydninger i langfristede tilgodehavender kan primært henføres til følgende forhold:

Indskud i Landsbyggefonden, der består af udlån til fonden til finansiering af almennyttigt boligbyggeri og til særstøtte til boligforeningsafdelinger med særlige vanskeligheder.

Indskuddet i Landsbyggefonden har varieret fra år til år, men er på 14 % af udgifterne, hvis ikke andet besluttet. Med økonomaftalen for 2017 er den kommunale grundkapitalindskud til alment boligbyggeri sat til 10 %.

Udgiften til betaling af ejendomsskatter for pensionister m.v. omfatter lån til grundskatter vedrørende parcel-, række- og fritidshuse samt tilskrevne renter på "Renter af langfristede tilgodehavender". Udlånet forrentes med en årlig rente, der svarer til et gennemsnit af renten på alle realkreditobligationer.

Øvrige finansforskydninger

Der er budgetteret med en mindre nettoindtægt, der er et resultat af udgifter vedr. forøgelse af restancer, forskydninger i aktiver vedr. fonds og legater, indtægter vedr. beboerindskud i ældreboliger, byggekredit til ældreboliger i byggeperioden og øvrige forskydninger i kortfristet gæld.

Nettolåntagning

Der er indarbejdet en fuld udnyttelse af lånemulighederne og dermed den størst mulige lånoptagelse af hensyn til at sikre en tilstrækkelig likviditet. For yderligere at belyse effekten af den budgetterede låntagning i perioden 2017 til 2020 kan den budgetterede låntagning opstilles som følgende, i nedenstående er indarbejdet lånoptagelse til Aarhus Letbane.

	B2017	BO2018	BO2019	BO2020
	-- 1.000 kr. løbende priser --			
Nettolån – Skattefinansieret område	-240.302	-71.058	79.408	149.645
Nettolån – Ældreboliger	-128.021	-290.962	-283.688	-278.204
Nettolån – "Hvile i sig selv" virksomhederne	-418.766	-106.275	61.635	65.489
Nettolåntagning i alt	-787.089	-468.295	-142.644	-63.070

*) Afdrag på lån til ældreboliger konteres på hovedkonto 8. Optagelse af lån (netto) er således opgjort inklusiv afdrag på lån til ældreboliger. I resultatopgørelsen indgår afdrag vedr. ældreboliger ikke under ændring af den langfristede gæld.

En positiv nettolåntagning er et udtryk for, at der nettoafdrages på lån, og modsat er en negativ nettolåntagning udtryk for en nettolåneforøgelse.

Der budgetteres med en nettolånoptagelse på 82 mio. kr. på det skattefinansierede område i perioden 2017 til 2020. Bruttofordelingen er bruttolånoptagelse på 631 mio. kr. og bruttoafdrag på i alt 549 mio. kr. Vedrørende ældreboliger budgetteres med en nettolånoptagelse på -981 mio. kr. og en nettolånoptagelse vedrørende "hvile-i-sig-selv" virksomhederne på i alt -398 mio. kr.

Set over hele budgetperioden budgetteres med en samlet nettolåntagning på 1.461 mio. kr.

Set i forhold til kommunens skattefinansierede gæld og den finansielle egenkapital, er det dog kun udviklingen i nettooptagelsen til det skattefinansierede område, der er relevant.